

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 zaadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Tizenkét millió!

Tizenkét millió korona alaptőkével alakult meg szerdán a Központi Sajtóvállalat részvénytársaság. Az alakuló közgyűlésig befizetett összeg a kilenc milliót jóval meghaladta, az alaptőkét tizenkét millió koronára is abban a tudatban emelte fel a közgyűlés, hogy még további alaptőke emelésekre van kilátás.

A keresztény öntudatra ébredésnek olyan nagyszerű bizonyossága ez a tizenkét millió, mely előtt a legtermészetesebb elismeréssel kell meghajolni.

A nagy eseményhez mindenképpen méltó volt a keret is, melyben az lejátszódott. A régi képviselőház ülés-termében képviselve volt az egész keresztény Magyarország. Főurak és gyári munkások, papok és világiak, férfiak és nők, katolikusok és protestánsok, magyarok és svábok és tótok, fővárosiak és a vidékiek ezrei találkoztak ott a keresztény sajtó iránti lelkesedésben.

Június 12-ike arany betűkkel lesz beírva a magyar sajtó történetébe. Ezen a napon lett nyilvánvalóvá ország-világ előtt, hogy a keresztény magyarság megelégette a keresztényellenes és hazafiatlan lapok által rárakott bilincseket, megelégette az idegen rabszolgaságot, nem hajlandó tovább keresztényellenes érdekek szolgálatában legszen- tebb meggyőződését áldozatul hozni. Öntudatra ébredt végre a magyar keresztény nép, megismerte az erőt, mely az összetartásban rejlik, megismerte saját erejét és június 12-én kimondotta, hogy rabok voltunk mostanáig, de tovább rabok nem leszünk!

Feledhetlen jelenet volt, amint Wolf Károlynak, a magyar királyi főudvarnagyi bíróság elnökének gyújtó hatású beszédére az egybegyűlt részvényesek ezrei és ezrei mondták ki riadó éljenzés és tapsvihar közepette, hogy megalakítják a Központi Sajtóvállalat részvénytársaságot. Az arcok kigyultak, a szemekből a lelkesedés tüze

csillogott, akik ott voltak, érezték, hogy történelmi pillanatot éltek át. Nyomába léptek Szent István királynak, mikor az új keresztény Magyarországnak új talpköveit rakták le.

Most pedig folyik a munka tovább. Még nagy nehézségeket kell leküzdeni, nagy akadályokat legyőzni, míg a központi nagy keresztény lap valósággal megindulhat. De az alap le van rakva, a pénz együtt van, most már csak az alapokon kell tovább dolgozni.

*

A szerdán lefolyt ünnepélyes alakuló gyűlésről tudósításunk a következő:

Délután 5 órakor a Főherceg Sándor-utcai régi képviselőház ülés-terme zsúfolásig megtelt a részvényesekkel. Annyi meghívót kellett szétküldeni, hogy a posta képtelen volt a 200,000 meghívót pontosan mindenkinek kézbesíteni.

A püspöki kar képviselőjében gróf Zichy Gyula v. b. t. t., pécsi püspök és Fetsner Antal győri püspök jelentek meg. Ott volt Takács Menyhért jászói prépost, az arisztokrácia és főpapság számos képviselője, a fővárosi és vidéki katolikus társadalom vezérei; a nagyváradi egyházmegyéből dr Krüger Aladár és Szentkirályi Zoltán jelentek meg.

A közgyűlést dr Angyal Pál udvari tanácsos egyetemi tanár nyitotta meg formás beszéddel. Konstatálta, hogy a közgyűlés szabályszerűen meghirdetett és határozatképes.

Ezután Baranyay Lajos, a szervező iroda vezetője számolt be az eddigi eredményről, miből megállapítható, hogy eddig kilenc milliót meghaladó összeg folyt be készpénzben, az előlegekből itélve azonban az őszig legalább 12 millió korona fog befolyjni. A szervező iroda óriási munkát végzett, aránylag igen csekély költséggel. Jellemző adat, hogy utazási költségre mindössze 1400 koronát fordítottak, a szónokok legnagyobb része tisztán lelkesedésből, önzetlenül működött közre az agitáció nagyszerű munkájában. Így lehetett elérni azt, hogy az alapítási költségéből 150.000 koronát meghaladó összeg fog maradni a részvénytársaság első tartalékául.

Ezután Wolf Károly, a főudvarnagyi bíróság elnöke mondott gyújtó hatású beszédet, melyben a keresztény sajtó jelentőségét méltatta.

A közgyűlés egyhangulag kimondotta a Központi Sajtóvállalat r. t. megalakulását és elfogadta a dr Waigand József budapesti ügyvéd által felolvasott alapszabályokat.

Az alapítók igazgatókul az első három évre a következőket nevezték ki:

Andor József, dr Angyal Pál, dr Baranyai Juszti, dr Batthyány Stratman László herceg, dr Bernolák Nándor, dr Bleyer Jakab, dr Bozóky Géza, Buttykay Antal, dr Császár Elemér, dr Ernst Sándor, Grüner Tivadar, gróf Károlyi József, dr Kmety Károly, Kriston Endre, dr Krüger Aladár, dr Leopold Antal, Mezey Gyula, dr Moldoványi Gyula, dr Mosonyi Dénes, dr Nékám Lajos, dr Paupera Ferenc, Samassa Adolf államtitkár, gróf Széchenyi Emil, gróf Széchenyi György, dr Takács Menyhért, báró Vécsey Aurél.

A felügyelő bizottság tagjai lettek: Blaskovich Ferenc, Baranyai Sándor, Dömötör Mihály, Kiss Ernő, Horvátovitz Ferenc, dr Lakatos Géza, dr Menyhért Gáspár.

A közgyűlés nyomban elhatározta, hogy az alaptőkét 12 millió koronára emeli fel.

Dr Bangha Béla tartott még óriási hatású beszédet, dr Kmety Károly indítványára pedig elhatározták, hogy üdvözlő táviratot intéznek a királynak. A közgyűlés a Hymnus éneklésével a legnagyobb lelkesedés mellett oszlott szét.

A közgyűlés alatt a szónokok azok közt a városok és egyházmegyék közt, melyek legszebb eredményt érték el, — elsősorban többször említették viharos éljenzések közt Nagyváradot, és a nagyváradi egyházmegyét.

A közgyűlés után az igazgatóság első ülését tartotta meg, melyen elnökké Batthyány Stratman László herceget, alelnökké dr Angyal Pál egyetemi tanárt választották meg.

Burián nyilatkozata a lengyel kérdés megoldásáról. Gróf Burián külügyminiszter egy újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Megtévesztő dolog azt hirdetni, hogy az osztrák-lengyel kérdés megoldása eltűnt a napirendről. A dolgok folyamatban vannak, döntés még nem történhetett. — Örömmel nézek Hertling kancellár bécsi látogatása elé, amely a kancellárnak a német főhadiszállásról való visszatérése után fog megtörténni.

Megnyílt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmét felhívni a szörmeáruházammal kapcsolatos, teljesen e célra újonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely. Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletben vétetnek át.

Leichner József szücsmester. Telefon 16-56.

A választójog a törvényhatóságban.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlésén elnökölt először *Malatinszky Lajos* főispán.

Mindjárt a gyűlés első félórájában egy kis politikai vita kerekedett, a választójog és a magyar irni olvasni tudásról.

Két óras vita volt a főmérnök fizetésrendezése körül, de a többség kitartható Kőszeghy József mellett s némi módosítással elfogadta korábbi határozatát.

Ma ismét nagy vitára van kilátás a villamosvasut tarifaemelésé kérdésében, melynek nagy ellenzéke van.

A tegnapi tanácskozás lefolyása a következő volt:

A közgyűlésen *Malatinszky Lajos* főispán elnökölt. — A törvényhatósági bizottság tagjai közepes számmal voltak jelen.

Elnök főispán megnyitván a közgyűlést pár szóval, hangsúlyozta, hogy első ízben van alkalma a törvényhatóságban elnökölni. Midőn biztosítja a közgyűlést, hogy pártatlanul fogja vezetni a tanácskozást s törvényadta jogánál fogva és keretében mindent megtesz, hogy a közgyűlés színvonalát emelje.

Ezután felolvasták a polgármester havi jelentését, amelyben kegyeletesen emlékezik meg a polgármester *Ember Géza* főispán elhunytáról.

Határozza el a közgyűlés az elhunyt főispán arcképét megfesteti a városháza számára. Felelő a jelentés még a belgrádi *Katona Ottó* meghívásának ünnepélyét, amelyen a város képviselve volt. Végül *Sonnenfeld Adolf* biz. tag elhunytáról és a beérkezett adományokról emlékezik meg a jelentés.

Dr. Hoványi Géza kéri a tanácsot, hogy Nagyvárad város volt polgármesterei arcképeinek megfestéséről gondoskodják. Felhívja továbbá a polgármester figyelmét arra, hogy a tizenkettedik óra elérkezett a lakbérosztály megállapítására nézve. 10 évvel ezelőtt sérelmesen sorozták Nagyváradot a mostani lakbérosztályba. Intézkedett-e, hogy most az új osztályozásnál a sérelem orvosoltassék s Nagyvárad a viszonyoknak megfelelő magasabb lakbérosztályba soroztassék.

Rimler Károly kijelenti, hogy a tanács örömmel tesz eleget annak, hogy a volt polgármesterek arcképeinek megfestésével a város régi tartozását lerója. A lakbérosztályozás kérdésében megtett minden intézkedést. Legközelebb *Dr. Hoványi Géza* képviselővel és a város főispánjával eljár a minisztériumban, hogy Nagyváradot magasabb lakbér osztályba sorozzák.

Kiss Dávid a villamos közlekedésnél történt szerencsétlenségekre mutatott rá. Majd a kenyér és más élelmicikkek eladásánál üzött visszaélésekkel foglalkozott. A bor a vendéglőkben drága és fele víz. Erre is kellene rázárni tartani.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Bizalom* a kormánynak.

A tanács bemutatta *Wekerle* miniszter elnök leiratát az új kormány kinevezéséről s javasolja, hogy a törvényhatóság az új kormányt feliratban bizalommal üdvözlje s közérdekű feladatának teljesítésénél hazafias buzgalommal támogatását felajánlja.

Dr. Medvigy Gábor a munkapárt nevében kijelenti, hogy a miniszterelnök leiratához tartja magát, támogatja a kormányt ha-

zafias működésében, de bizalmat nem nyilváníthat, mert azt nem is kéri a leirat.

Dr. Friedlaender Samu elfogadja a tanács javaslatát, amelyet a közgyűlés is elfogadott.

*

Elfogadták a tanács javaslatát a városi alkalmazottak várakozási idejének leszállítása tárgyában.

A magyar nyelv és a választójog.

Az orsz. magyar iskola-egyesület feliratára, amelyben kéri, hogy a választójogi törvényben a választójog gyakorolhatása a magyar írás olvasáshoz köthessék, a tanács napirendretérést javasolt.

Dr. Stokker József indítványozta, hogy az iskola-egyesület feliratát pártolják. Átmeneti időt nem adna, mert az összes iskolákat sok ideig nem lehet mind államosítani s az összes felekezeti iskolák tanítóinak kell magyarul tudni s a magyar nyelvet meg taníthatják, mert azt törvény írja elő. De ezt nem tették.

Dr. Medvigy Gábor osztja *Stokker* felszólalását, csak azt látja, hogy ez az átirat még februárban kelt s személyi okok miatt maradt eddig itt. Most az akadály elmúlt. Ez a magyarság kérdése s ha 21 millió ember beszélne a magyar nyelvet, ez gazdaságilag is előnyös lenne. Az 1868. XL. törvény meghozatott, de nem kapott erőre, mert a nemzeti közvélemény nem fogadta el. Azóta csak nem romlott meg a helyzet, hogy ma alkalmas tér lenne erre. Ha nem kötik a választójogot a magyar nyelvhez, akkor nem felel meg a magyar nemzet igazi érdekeinek. A felekezeti iskolákban lehetett és kellett volna mindenkinek a magyar nyelvet megtanulni, de a vezetők nem erre törekedtek. Ezt nem általánosságban mondja. Pártolja *Stokker* indítványát.

Dr. Friedlaender Samu a Vázsonyi-féle választójavaslatot dicséri.

Materny Imre hibának tartja, hogy egyes felekezeti iskolák nem tettek eleget a magyar nyelvvel szemben köteleességeiknek, de hiba volt a régebbi kormány részéről is, hogy ezt politikai okokból elnézték.

A tanács javaslatát elfogadták.

*

A társörvényhatóságok átiratait pártolják.

A községi iskolaszék megbízatása lejárván, az új iskolaszéket kettő kivételével a régi tagokból alakították meg. A leköszönt *Harmathy Károly* és az eltávozott *Szemtka László* helyett *Dr. Károly Irént* és *Dr. Thury Kálmánt* választották be.

Az esküdek lajstromának összeállítására kiküldött bizottságba a város részéről az eddigi *Dr. Thury Kálmán*, *Dr. Mihelffy Lajos*, *Dr. Stokker József*, *Sulyok István*, *Dr. Tóth Ferenc* és *Dr. Stern László* tagokat választották be.

A főmérnök fizetése.

Ezután beterjesztette a tanács 77 bizottság indítványát *Kőszeghy József* főmérnök fizetésrendezése tárgyában, amelyet a miniszter nem hagyott jóvá. A tanács a főmérnök fizetésrendezését az általános fizetés rendezésénél óhajtja megoldani, de javasolja, hogy *Kőszeghy József*nek az üzemek vezetéséért az 1918. év január elsőig terjedő időre 10000 K jutalom adassék.

Dr. Stokker József nem fogadja el a tanács javaslatát s indítványozza, hogy a főmérnök fizetése a többi tisztviselő fizetésével együtt rendeztessék. Egyes tisztviselőt nem szabad kiragadni. Azzal indokolják a főmérnök fizetésrendezését, hogy közműveket

lát el s ezzel szemben felolvassa a szabályrendeletet, amely szerint kötelessége a városi minden műszaki teendők ellátása. Van a főmérnök mellett négy mérnök s a többi személyzetét is szaporították a mérnöki hivatalnak. Minden egyes dologért nem lehet ezeket adni. 24.000 korona lenne a javadalma. Az életviszonyok nehezek, de ez az egész tisztikarra áll. Nem lehet, hogy a főmérnök több fizetést kapjon, mint a főispán és a polgármester. Mindenkinek egyformán kell adni.

Baróthy Pál nem lát sérelmet a főmérnök fizetésének rendezésével a többi tisztviselőkre nézve. A miniszter is csak a város háztartásával nem tartotta összeegyeztethetőnek a főmérnök fizetésrendezését. Cáfolja *Stokker* érveit. A régi szabályrendelet intézkedései igen tágak, még akkor nem voltak a mai üzemek. Más tisztviselők részére is szavaztak meg nagyobb összegű tiszteletdíjakat. Cáfolja azt is, hogy a főmérnök fizetésének a rendezése ellenkeznék a többi tisztviselők érdekeivel. Az általános fizetésrendezés nagyon soká lehet csak meg, mert ahhoz 200 százalék városi pótdadó emelés szükséges, amit a miniszter sem hagy jóvá. Ha ezt nem akarjuk fizetni, nem lehet szó általános fizetésrendezésről. A külön munkákat külön kell megfizetni s ezt tették eddig is és ez helyes. Hogy azonban a kifogásokat elenyésztessük s megnyugvást érjünk el, indítványozza, hogy fogadják el a 10.000 koronát, mint működési pótlékot, de ne egy évre, hanem amíg a fizetésrendezés keresztül megy.

Dr. Medvigy Gábor elismeri, hogy a szabályrendelet óta létesítették a közüzemeket, de szaporították is minden üzemhez a személyzetet. Az új művek terhei nem a főmérnökre esnek; ő üzemet sohasem vezetett. Mi teszi ma aktuálissá ezt a fizetésrendezést? Minden ügyosztályban horribilisan emelkedett a munka, csak a mérnöki hivatalban csökkent. Ahol buzgó tevékenységet lát, ott helyes a külön munka díjazása. A főmérnök csak a hivatása körében végez munkát. A *Stokker* indítványát fogadja el. Majd rátér, hogy a tisztviselők megélhetésének kérdése a nemzet kérdése. — Azt mondják, nem lehet a tisztviselők fizetését rendezni, pedig ezt nemzeti szempontból rendezni kell. A többi társadalmi osztály rendezte a helyzetét, csak a tisztviselő nem képes erre. Szomorú a helyzet s nemzeti szükség, hogy a tisztviselők anyagilag és lelkiileg is vértézve legyenek. Ha ezt felismertük, lehetetlen, hogy ne hozzuk meg az áldozatot erre. Mikor így áll a helyzet, lehetetlen egy tisztviselőt kiemelni külön munka címén, külön munka nélkül s a többire azt mondani, hogy nem lehet helyzetüket javítani. Indítványozza, hogy térjenek napirendre.

Dr. Popper Ákos, *Weiszlovits Gyula*, *Siket Traján* és *Baróthy Pál* felszólalásai után a többség *Baróthy Pál* módosító indítványát fogadta el.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Kocsán János a kint levő tizezrek nevében a háborús zsebvágók, az árdrágítók ellen szólott s erőlyes fellépést kér a kizsákmányolók ellen. *Medvigy* és hol lesz a határa az árdrágításoknak. Hol van a belső *Hindenburg*, aki megállítsa az itteni fosztogatást.

Lukács Ödön válaszolt a felszólalásra, igéri, hogy a hatósági üzemek beállításával igyekszik segíteni a bajokon.

Még apróbb dolgokban interpelláltak *Balogh Döme* és *Hann Lajos*.

A még hátralevő ügyeket pénteken délután tárgyalják.

Francia ellentámadások Campiegne előtt.

Berlin, június 13. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Időközönként feléledő tűzérési harc, hegyi gyalogsági harcok.

A német trónörökös hadcsoportja. — A franciák Noyontól délnyugatra újból erős ellentámadásokat intéztek a Roye-Estres St. Denis-i nagy országút mindkét oldalán. Legsúlyosabb veszteségeik mellett omlott össze ezen rohamuk is. Hatvannál több összelőtt páncéloskocsi hever a csatatéren. A foglyok száma 15 ezernél többre, a zsákmányolt ágyuk száma az eddigi megállapítások szerint több 150. Ellenséges támadásaik kivédése alkalmával néhány ágyunk, amelyek a gyalogsági állásokba messze előre hajtottak, az ellenség kezébe került.

Az Aisne-től északra rohamosztágaink behatoltak az ellenséges vonalakba. Az Aisne-től délre erős tűzérési hatás után megtámadtuk az ellenséget és Cutry Dommiers-től keletre lévő vonalaiból ezen helységeken

tul visszavetettük őt. 1500-nál több foglyot ejtettünk.

Az ellenségnek Chateau-Thierry-től északnyugatra többszörösen megismételt támadásai veszteségteljesen omlottak össze.

A legutóbbi két napon 35 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Berthold százados és Wenkhoffi hadnagy 33-ik, Schleich főhadnagy 29-ik és 30-ik, Veltjens hadnagy 20-ik és 21-ik, Reinhardt százados 20-ik légi győzelmeiket aratták.

Ludendorff, első főszállásmester.

Albániában megállítottuk az ellenség előnyomulását.

Budapest, június 13. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Az olasz harcvonalon kevés volt a harci tevékenység.

Albániában a franciák előnyomulását a Kamia Simaprone-vonalon megállítottuk.

A vezérkar főnöke.

19600 kg. bomba Campiegne városára.

Budapest, június 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A nyugati harctérről jelentik: a legutóbbi harcok után a nagy ellenséges légi apparátus ellenére a németek fölénye megmaradt. Vadászipülőink eredményesen dobtak le bombákat az ellenséges gyalogságra, tankokra, a campiegnei utakra, amelyek zsúfolásig voltak csapatokkal. Egyedül Campiegne városára 19600 kg. bombát dobtak a német repülők.

5 kilométerre Campiegnetől.

Budapest, június 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Lapjelentések szerint a németek előretörése St. Denis irányába jól halad előre. St. Denisnél a német csapatok egyenes vonalban már csak 5 km.-re állanak Campiegnetől.

Francia lapok a második marnei csatáról irnak.

Budapest, június 13. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A párisi lapok hosszú cikkekben foglalkoznak a második marnei csatával. Beranger szenátor ezt írja:

— A folyamatban levő aktus a legkomolyabb, — melyet Franciaország hosszú történelme alatt megélt.

A Victorie írja:

— Mindenkinek tudnia kell, hogy a német csapatokat csak úgy lehet Franciaországból elűzni, ha a második mar-

nei csatában győzni fogunk. A lap véleménye szerint Hindenburg, Foch tábornok stratégiai tartalékait Páristól keletre akarja elcsalni, hogy azután Calaisra és Dünkirchenre csapjon le.

Az Echo de Paris szerint nagy versenyfutás indult meg a nagyszámu német hadosztályok és a francia tartalékok között, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy a németek útját állják.

A Wolff ügynökség esti jelentése.

Budapest, június 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti 13-án este:

A harctereken a helyzet változatlan. Helyi küzdelmek Yperntől délre, Noyontól délnyugatra és az Aisnétől délre.

Az olasz katonák rendithetetlen bátorsággal várják a döntést.

Budapest, június 13. (Saját tudósítónktól.) Az olasz kamara mai ülésén Alessio elnök megemlékezett a nyugati harctéren most folyó hatalmas csatáról, amelyen a szövetségesek megverték a németeket. Orlandó miniszterelnök kijelentette, hogy az olasz katonák rendithetetlen bátorsággal várják a végső küzdelmet. Egy szociálista képviselő felszólítására kijelentette ezután Orlandó, hogy a költségvetés tárgyalása során nyilatkozni fog a hadihelyzetről.

Kézitusa

a Monte San Michelén.

A Körös-ünnep új szenzációja.

Eddig még nem történt meg, hogy nép-ünnepélyre jegyeket előre vett volna a közönség.

A 37-ek Körös-ünnepére telefonon, táviratilag rendelik a jegyeket a Központi Ujság és Jegyirodánál s különösen a belépő, a kocsikozó szavazójegyei és a Kabaret jegyek fogynak rohamosan.

Ezt az óriási érdeklődést meg is érdemlik a 37-ek, a kik most meggyőződhetnek arról a forró szeretetről, amellyel itthon várják őket. Malatinszky Lajosné, Pallay Lajosné, Kiss Valy s velük egész hölgy hadsereg a virágok ezrét ontják a kis női munkasztal mellől, Farkas kertész négy kocsi disztetését vállalta, a város és Jelinek kertésze ezer-ezer rózsát küld az ünnepélyre. Ez a virágos fogadja a holnap reggel érkező Baumann ezredest, aki őt tisztje kíséretében érkezik a frontról. Krajcsovits alezredes vasárnap hajnalban jön tisztí küldöttséggel.

A liget csinosodik, szépül Kőszeghy főmérnök tervei szerint. A zászló- és virágdiszek elrendezését Örömy építésze bizta, aki 100 katonával dolgozik. A fa- és egyéb anyagokat katonai őrség őrzi.

Ma pattant ki a színpad új szenzációja. A 4-es testvér-ezred hat aranyérmes altisztje a maga teljes vadságában be fogja mutatni a san michelei kézitusát. Nem színpadi mutatvány lesz ez, de nem is nyers harctéri jelenet, hanem a katonai kiképzés és a testi ügyesség és erő ragyogó példája. Azok fogják eljátszani, akik pár hónappal ezelőtt a király előtt álltak a véres és rettenetes san michelei harcokért.

A kocsikozó díjainak egy része már ma kikerül a Bémer-térre. A kereskedőkhöz Darabanth rendőrkapitány és Nagy hadnagy kopogtattak be és estére egy rogyásig megakadt fiakerrel érkeztek haza. Közölni fogjuk azok nevét, akik nem ismernek határt és soha sem fáradtak a katonákért áldozni és dolgozni.

Ismét felkérjük a hölgyeket, hogy akik meghívót kaptak, tekintsék azt személyes meghívásnak. Az ezred tisztjei messze vannak Nagyváradtól.

A Körösön gátak épülnek boszorkányos gyorsasággal, nyírják a fűvet, építik a sátrakat, mozog a liget mindenütt, még a folyókát is kitakarította Kőszeghy József főmérnök. (Ki is köveztethette volna e ragályfészket.)

A dombon készülnek a montesan—michelei kézitusára, amelyet új programponturn állított be Papp Jenő főhadnagy, aki reggeltől-estig dolgozik megfeszített erővel, kapacitál, informál, intézkedik, kér, könyörög, — parancsol, udvarol, küld, biztat, vásárol, egyik lába a ligeten, a másik a kaszárnnyában, telefonozni pedig senki se telefonoz, — mint ő.

Ezerkezű Briareuszként készíti elő Papp Jenő ezt az ünnepet s még a fotografusokat is ő oktatja ki, hol és mit vegyenek fel. Természetesen a siker nem maradhat el.

Vásároljunk könyveket.

Soha kedvezőbb alkalom nem volt a könyvvásárlásra, mint most, mikor a Sajtó-hölgy-Bizottság könyvterjesztő vállalata a legjobb sajtótermékekből nagy körültekintéssel összeválogatott könyveket helyezett bizonnyal a Kossuth Lajos-utca 12. számú ház trafikájában. S mivel a Sajtóhölgy-Bizottságnak módjában volt ezeket a jókönyvekbe fektetni, a mai áremelkedések mellett is, — szolid mérsékelt áron ajánlhatja könyveit; a S. H. B.-nak nem a nyereszke, mint inkább a jónak terjesztése a célja.

Feltalálható itt mindaz, amit a jó ízlés óhajthat, az ifjúsági irodalom gyöngyei, a leány és fiú szép érzékét, nemességét, tudásvágyát, szórakoztatását célzó művek, amelyeket bárki aggodalom nélkül megvehet, mert már itt megrostált és latra vetett könyveket tartanak csak raktáron. Azért nagyon ajánlható, hogy vizsgai jutalomkönyveket itt vásároljunk.

A szülő sem jutalmazhatja meg jobban a hónapon keresztül szorgalomban kitartó gyermekét, mintha a vakációra egy jó barátal egy jó könyvvel ajándékozza meg. A jó könyv hatása megérezhető az egész életén át. Használjunk fel minden alkalmat, hogy az ifjúság gondolkodását a jó, a helyes irányba tereljük és fejlesszük. A szülők és nevelők még az ajándékozással is megmutathatják igazi szeretetüket és gondoskodásukat, ha jól választott könyvvel az ifjúság gondolkodásának jó irányt, tetteinek követendő példát mutatnak. A jó könyvre kiadott pénz nagyon is meghozza kamatját.

Az ifjúság is tűzze ki nemes céljait, hogy az újabb kitűnő könyvekből kis könyvtárt szerezzen be magának, mert a könyv kincsesbánya, az nem arra való, hogy egyszer elolvassuk, s többet kezünkbe se vegyük, de igenis arra való, hogy az olvasottakra többször visszatérjünk, azokból beszédünkben, leveleinkben idézzünk, azoknak tartalmát adjunk s az így gyűjtött kincset és sajátunkká vált elveket, nézeteket egyéniségünknek súlyt és tartalmat adjanak.

Soha sem volt annyira szüksége a hazának meggyőződéses, kialakult szilárd jellemekre, mint most. Épp ez elvből indulva, tűzte ki a S. H. B. is céljait a jó könyvek terjesztését. Mert az ifjúság mohón olvas mindent, ami kezébe kerül, a nagyokon a sor, hogy gondoskodjanak jó olvasnivalóról. A kiforratlan ifjúság válogatás nélkül olvas s ha nincs jó, beszedi a rosszat s megmetyejezi lelke üdeségét helytelen elvekkel.

Ha fürdőre vagy falura megyünk, vigyünk magunkkal egy jó könyvet, vannak raktáron jó regények, versek, szociális, pedagógiai, tudományos és lelki könyvek. — Vannak a hölgyvilág részére és vannak az urak és a főtisztelendő papság igényeinek megfelelő munkák is.

A nőknek különösen most, mikor nyilvános működésük több ismeret, nagyobb

készültséget és műveltséget kíván, nagyon ajánljuk az itt kapható válogatott műveket.

A nő az igazi irányítója a társadalomnak az anyaság és testvériség csendes betöltése által. Törekedjünk e nagy irányító befolyásunkat magunk művelése, képzése, ismeretek szerzése által családunk és így az egész keresztény társadalom színvonalának emelésére felhasználni.

Mert a nőknek tudatára kell ébredniük fontos szerepüknek. A XX. század felvilágosodott okos asszonyai és leányai nem akarnak többé csecsebecsék és a szalonok flörtölői lenni, viszont abban sem látják érvényesülésük csúcspontját, hogy szavazó polgárok és a parlament szónokai legyenek, de igenis tudják nagyon azt, s ez a tudat adja meg az értéket szemükben, hogy tőlük függ a jó és rossz szellem.

Ha a nők többsége bírja és használja hatalmát kicsi körében a jó terjesztésre, úgy a jövő Magyarország boldogság, békesség és jólét országa lesz.

Azért igen fontos, hogy a nők is olvasanak, s ne engedjék magukat teljesen a drágaság és rossz világ feletti kesergésre, de frissítsék fel szellemüket, s adják meg szellemüknek is a táplálékot, mert így sokkal jobban fogják elviselni e nehéz éveket, megújított erővel felkészülnek egy jobb jövő megteremtésére.

Kik vállalkoztak a korai cséplésre?

Elek Mór megyei közéleti vezetője főnök-nél tegnap értekezletre jelentek meg azok a biharmegyei nagybirtokosok, akik korai cséplésre és gabonaszállításra vállalkoznak.

Az alispán helyett Elek Mór főnök előterjesztette a megjelenteknek, hogy a gabonakészletek hiányosak s ezért szükséges a korai cséplés és a gabonaszállítás. A hadvezetőség minden eszközt rendelkezésére bocsát azoknak, akik korábban csépelnek és szállítanak gabonát. A Haditermény főnökének, Szegő Józsefnek s a központi megbízottnak, Weisz J. Mátyásnak felszólalása után a megjelent birtokosok felismerve a magasabb célt, amelyért ez történik, szívesen ajánlottak meg 205 vagon gabonát.

Eben részesek:

A lat. szert. káptalan (képviselte Ringelmann Lajos főtitkár);

Lichtschein Samu, Hosszupályi;

Özvegy Tóth Mihályné, Szalárd;

Gróf Stubenberg József, Székelyhid;

Berger Ármán, Piskolt;

Sarkadi uradalom;

Neufeld Lajos, Benkepuszta;

Magyar—német mezőgazdasági r. t. bérletei;

Moskovits A. és Fiai cég (képviselte Steiner Andor).

Az eredmény teljesen kielégítette a vármegye intézőit s a főispán is megelégedéssel vett erről tudomást.

Hadikölcsön intézőbizottság.

A hadikölcsön intéző bizottság Malatinszky Lajos főispán elnöklésével így alakult meg:

Dr. Adorján Ármán, Balogh Vilmos, dr. Demetrovics Elek, Friedlender Ernő, Havas Mór, Hiemesch Frigyes, Horváth Árpád, Juricskay Barna, dr. Istvánffy István, Kiss Döme, Kereszthy Kornél, Kelen Béla, Lukács Ödön, Lövinger József, dr. Popper Ákos, Pásztor Ferenc, dr. Papp Coriolán, Schwartz Izidor, Szemes Ferenc, Szőke Sándor, Szemere Miklós, Ternői Antal.

A körzeti bizottság tagjai.

Bémer-téri bizottság dr. Altmann Jakab elnökle alatt: Flegmann Ármán, Reisz István, Schönberger Ármán, Rezső Mór, Kolozsvári Sándor, özv. Vadász Albertné, Barna Jenő, Arany Albert, Bihari Sándor, Tóth Elek.

Szent János-utca, Alapi utca, Szalárdi-u., Szilágyi Dezső-utcai körzeti bizottság dr. Medvigy Gábor elnökle alatt: Erdélyi Miklós, Aufricht Mór, Vlár Gusztáv, Reich Sándor, Bródi Sámuel, Hraniczki Károly, Fehér Gyula, Schwartz Farkas, Hartmann Sándor, Lőrinc Albert.

Uri—Szaniszló—Sal—Ferencz és Lukács György utcai körzeti bizottság Siket Traján posta és távirat igazgató elnökle alatt: dr. Pácz Sándor, dr. Károly Irén, dr. Sigmund Andor, dr. Fábry Albert, Fábry József, Pethő Zsigmond, Faludi Bálint, Szirmai Lajos, — Szentlélek Kálmán, Vajnovszky István, dr. Kassay Kálmán.

Sztaroveszky-utca és ettől a Schlauch-ter egészben, a Rákóczy-ut és az államvasutak területe. Singlár Gyula elnökle alatt: dr. Davida Lajos, Darvassy Lajos, gróf Borla Alfonz, dr. Fráter Imre, lovag Sperker Ferenc, dr. Bozóky jogtanár, dr. Géher Lambert Buttyka Lajos, Szkuha Gyula, Brém Lőrinc, dr. Vucskics Gyula, Fülöp István, Kiss Gyula, Balogh Károly ig. tanító, Balogh János bádogos.

Rákóczy ut Bémer-tértől a Közkórházig, továbbá a Tisza Kálmán-ter, Csengeri utca, Kálvária-utca, Porond, Nagy Sándor utca és Rimanóczy-utcai körzeti bizottság dr. Grósz Menyhért elnökle alatt: dr. Baróthy Pál, Waiszlovics Gyula, — Waiszlovich Emil, Lövinger József, dr. Adorján Ármán, Haltenberger Vilmos, Oláry Gyula, Stepper Ottó, Reichard Dezső, Lebovits Rudolf, Kiss Dávid, Reményi Vilmos, Fényes Manó, Incze Lipót, Incze Lajos, dr. Lánchy József, dr. Bleyer Endre.

Váralja, Velence és Csillagváros körzeti bizottság Lövenstein Zsigmond elnökle alatt:

Kovács József, Blau Mór, Friedmann Fülöp, Feldheim Jenő, a Feldheim és Társa cég tagja, Dancse János, Grósz Géza, Guttmann Sámuel, Gerő Jenő, Halász Gyula plébános, ifj. Klein Sámuel, Kiss Gyula, Hónig Mór, Meisel Ferenc, Markovits Dezső, Maringer Károly, Neubrunn Jakab, Reich József, Sándor János, Silbermann József, Szalay József, Sternberg Salamon, Tokai Mihály, Török Sándor, Vajda Géza és Vomácska József.

* Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtekélyebben műtermekben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Az Orvosegylet jubiláris közgyűlése.

Rövid szavakban megemlékeztünk már arról, hogy a Biharmegyei Orvos, Gyógyszerész és Természettudományi Egylet, városunk kulturális életének ezen első helyen álló tényezője, mely a közegészségügy haladásának egyik zászlóvivője, e hó 16-án d. e. fél 11 órakor tartja 50 éves fenállásának jubiláris diszközgyűlését.

A városháza nagytermében folyik le az ünnepély, amelyre a belügyminiszter képviseletében Blum Ödön közegészségügyi főfelügyelő, Grósz Emil jegyzetemi tanár (Budapest), dr. Fráter Imre, Derekassy István és Sztankay Aba (Debrecen), Schön Hugó, Kincsesy Péter, Löcherer Lőrinc (S. A. Ujhely) Jakabházy Zsigmond (Kolozsvár), Bodor Károly (Nyíregyháza) jelentették be eddig megjelenségüket.

A diszközgyűlés során dr. Fráter Imre egyetemi elnök tart elnöki megnyitó beszédet, majd dr. Edelmann Mennyhért alelnök adja elő az egyetemi történetét 1868–1918.

Az ünnepi beszédet dr. Grósz Emil egyetemi tanár mondja el „Az orvos feladata a háboru alatt és a háboru után a néperő megmentésére és helyreállítására” címmel. Emlekezés. Szabadelőadás. Tartja Bodor Károly, az egyetemi volt első titkárja. Titkári jelentés. Tartja dr. Berkovits René.

A diszközgyűlés után társaság lesz a Katolikus Kör nagytermében, amelyen az eddigi jelentkezők szerint mintegy 60 személy vesz részt. A délután folyamán a vendégek tiszteletére kirándulás a közeli fürdőbe.

Vita a drágaságról.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, június 13. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt Madarassy Gábor elnöklésével ülést tartott.

Bartha Ödön előadó ismertette az indemnitást és elfogadásra ajánlotta.

Bárány Lajos rövid felszólalása után, aki a szegedi balkán iskola felállítását sürgette, Teleszky János szólott a javaslathoz, amelyet elfogad, de kénytelen néhány megjegyzést tenni. Az egyre fokozódó drágaságot végre lehetetlenné kell tenni, mert ezen a téren a keleti front felszabadulása sem éreztette hatását. A hadiköltségek leszállításának szükségességét hangoztatja. Az ármaximálásuktól nem sokat vár, a rendeletek betartására a felsőbb rétegeket is rá kell szorítani. Az állami alkalmazottakon csak naturáliákkal lehet segíteni.

Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy a drágaságot az anyagkészletek hiánya és a pénz elértéktelenedése okozza. Az állami alkalmazottakat a kormány a lehetőséghez képest naturáliákkal szándékozik ellátni. A lánckereskedelem kiirtására megalakították az árvizsgáló bizottságokat, a központok működését szigorúan ellenőrizni fogják.

Nagy Ferenc kérde, hogy mikor akarja a kormány a költségvetést tárgyalatni és arra kéri Sztéryit, tájékoztassa a bizottságot a Máv. készülő reformjáról.

Hegedüs Lóránd felszólalásában megállapítja, hogy a drágaságot csak a pénzforgalmi eszközök csökkentésével lehet megszüntetni.

Sztéryi kereskedelmi miniszter Nagy Ferenc kérdésére válaszolva kijelenti, hogy a Máv. reformja a decentralizáció alapján készül.

Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány a költségvetést a választójogi javaslat után szándékozik tárgyalatni.

Ezután Popovics pénzügyminiszter reflektált az egyes felszólalásokra s rövid felvilágosításai után a bizottság az indemnitást elfogadta.

Munkástüntetés a városi közgyűlésen.

A villamos vasut tarifaemelése ellen

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlését kellemetlen és szokatlan incidens zavarta meg.

Ugy 6 óra után éppen Kocsán János tartotta dörgedelmes interpellációját a néptizezreinek nevében a háborus zsebvágók, az árdrágítók ellen, mikor a karzatról élénk zaj, dulakodás, majd zavaros kiabálás és éles sikolyok hallatszottak le a terembe.

A következő másodpercben munkások feltett kalappal, munkás leányok alakjai jelentek meg s szitkok, kiabálások törtek elő.

— Nem engedjük a villamosdíjak emelését!

— Most szavazzák meg a tizezreket a mi bőrünkre!

— Le velük!

A közgyűlés menete természetesen megakadt, a városatyák felugráltak helyeikről; egy része gyorsan kiszaladt, hogy megtudja mi történt.

A városi hivatalokból is kitódultak.

A karzatról dulakodás zaja hallatszott, keverve nők visításával.

A tisztviselők értesítették a rendőrséget, ahonnan legelőbb Fluck kapitány, majd János Gyula tb. főkapitány, Becsey Ignác felügyelő siettek elő több rendőrrel s megtisztították a karzatot.

Csakhamar kitűnt, hogy munkásleányok és munkások mintegy 40–50-en Goldstein Dezső és Patócs János szabósegéd, ismert szocialisták vezetésével mentek fel a karzatra, hogy tüntessenek a villamosvasut tervezett tarifaemelése ellen.

Azt hitték, hogy éppen a villamosvasut ügyét tárgyalja a törvényhatóság. Hogy tüntethessenek, erőszakkal felvonultak a karzatra s az ott őrtálló rendőrrel dulakodtak, míg a többiek berohantak s tüntettek.

Egyrészt fiatal 15–16 éves leány volt a Hungária cipőgyárból, akik igen megijedtek, mikor megjelentek a rendőrök.

A tüntetőket a rendőrség átkísérte a rendőrséghez, hogy megállapítsa, ki volt a kezdeményező.

János Gyula tb. főkapitány igazoltatta a tüntetőket, akiknek érdekében dr. Katz Béla és dr. Katz Lipót megjelentek a rendőrségen.

Este 10 óra után mindannyit elbocsátotta a rendőrség. Az eljárást azonban folyamatba tette ellenük.

HÍREK

* Gróf Széchenyi Miklós és a VIII. hadikölcsön. Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. püspök, aki az eddigi hadikölcsönökből is több milliókra menő összegeket jegyzett, a VIII. hadikölcsön-jegyzésnél is követendő példával jár elől. Mint értesülünk, a püspök a mostani hadikölcsönből egy millió négyszázezer koronát jegyzett különböző pénzintézeteknél.

* Malatinszky Lajos főispán szabadságon. Ma éjjel Malatinszky Lajos főispán Budapestre utazik s magával viszi a városi tisztviselők háborus segélyének ügyét is. Azután a természetrendelelet végrehajtásának nagy munkájába kezd, amelyet aratás kezdetéig folytat. Mikor az aratás megindul s megpendül a kasza a buzaföldeken, akad pár napja arra, hogy egy év nehéz és kemény munkáját kipihenhesse. Ki hinné, hogy egy éve él köztünk, dolgozik szünetlen, most már három helyen is, irányít, vezet, diktál és végrehajt. Kifáradhatott a sokágu munkában s ha július 4-én vagy két hétre elmegy pihenni, az csak a köz érdekében is helyeselhető. Ezért nézett szét tegnap Réven, a révi szállóban, ahol az összeköttetés is jó Nagyváraddal s hamar vissza lehet jönni. De megeshetik, hogy a főispán Abbáziába megy üdülni, ha ott kedvezők a viszonyok. A főispán távolléte idejére nem helyettesíti magát, foglalkozik a fontosabb ügyekkel s révi pihenése esetén be-bejön a városba. A többi ügyet Fráter Iván dr. főispáni titkár fogja intézni.

* A belényesi vasut r.-t. ma tartja évi rendes közgyűlését Beöthy László dr. v. b. t. t. elnöklésével. — A mérleg megállapítása után bemutatják a rendeleteket, amelyek a Máv. val az évi bevételben való részesedésre vonatkoznak.

* A biztosítók és az O. M. B. A hadikölcsön megyei agitációs üléséről hozott tudósításunkban megemlékeztünk, hogy Hiemesch Frigyes, az O. M. B. főnöke rámutatott arra a váratlan meglepetésre, mely a bizottságot a biztosító intézetek egyrészétől érte, amennyiben a tavalyi hadikölcsön 16 milliós jegyzékének jórészét Budapestre vették. E kijelentést a lapok tévesen értelmezték és kommentálták s becsapást emlegettek, amiről szó sem lehetett. Hiemesch Frigyes, az O. M. B. főnöke, értesülve a biztosítók félreértéséről, tegnap levelet intézett hozzájuk, amelyben közölte velük hivatalos helyen tett hivatalos nyilatkozatának teljes szövegét. E szerint becsapásról szólni sem lehet, a biztosítók felháborodása indokolatlan, mert a bank főnöke csak saját kijelentéseire lehet felelős, jelen esetben pedig csupán arról volt szó, hogy egyes biztosítók a jegyzéseket elvitték a megyéből s ezt az idén szépszerével meg kell akadályozni. Remélhető, hogy ez az incidens nem zavarja meg a jóviszonyt az O. M. B. főnöke s a biztosítótársaságok között, amelyre a hadikölcsön sikere érdekében fokozottabb szükség van. A közös cél érdekében ez annál is inkább kívánatos, mert a biztosító intézetek Nagyvárad és biharmegyei működése ellen kifogás nem merült fel, jóhírük tehát érintetlen és tiszta.

* **Felmentettek, jegyezzetek.** Eleméry Ferenc katonai tanácsos most állítja össze a nagyváradi összes felmentett hadkötelesek jegyzékét, amelyben a felmentési jogcímek is szerepelnek. Ez a névjegyzék — a hadimilliomosok és felgazdagodottak névjegyzékéhez hasonlóan — Malatinszky Lajos főispán elé kerül, aki ebből állapítja meg, hogy a felmentettek hogyan teljesítik hazafias és honvédelmi kötelezettségeiket akkor, amikor a fronton ezrek és ezrek véreznek, pusztulnak és szenvednek, amikor a front segítségét kér a biztos élet meleg fészkében hagyott felmentettektől. Nemcsak rendes munkájára számít az állam a felmentettnél, hanem arra is, hogy a hadikölcsönbe fektesse pénzét és agitáljon. Felmentettek, egy szigorú, igazságos szem néz benneteket, lát és ítél. Jegyezzetek hadikölcsönt, jegyezzetek!

* **A vármegye pénzügyi bizottsága** tegnap Pally Lajos elnöklésével ülést tartott. Balogh János, Baranyi András főjegyzők előadásában községek kérelmei, gyermektartási segélyek s írnokok fizetésjavítási kérései kerültek napirendre. Ez utóbbiakat függőben tartják.

* **A munkapárt Hámory ellen.** Budapestről jelentik: A Nap értesítése szerint a munkapártban mozgalom indult meg, amely arra irányul, hogy Hámory Lászlót a pártból való kilépésre és mandátuma letevésére kényszerítse.

* **A városi villamos vasut** ma délelőtt 10 órakor igazgatósági ülést tart. Tárgyalni fogják a tarifareformot, ezenkívül a személyzet anyagi helyzetének javítására vonatkozó tervezeteket, a drágasági pótlékokat és esetleg a háborús pótlékokat. Előadó: Sauerpreis Nándor aligazgató.

* **Take Jonescu és hívei külföldön.** Bukarestből jelentik: Take Jonescu és néhány barátja királyi engedélyt kaptak a külföldre való elutazásra.

* **Kedvezményes jegyek a Püspök-fürdőbe.** A Népszövetség értesíti t. tagjait, hogy a kedvezményes áru püspökfürdői jegyek már kaphatók a Népszövetségi helyiségben.

* **Repülő Nagyvárad felett.** Tegnap déli 12 órakor egy katonai repülőgép jelent meg Nagyvárad felett, mely északkeleti irányból jöve, egyenesen nyugatnak tartott s körülbelül 800 méter magasságban átrepült a város felett. Az emberek csak a repülő zugására lettek figyelmesek, mert magát a repülőgépet a nagy magasságban alig lehetett látni s az sem volt kivehető, hogy a mi repülőnk volt-e, vagy a németeké. A repülőgép valószínűleg Ukrajnából jött, ahova már rendes légi járatok vannak.

* **Ahol nagy a rend.** A vármegye közlelmezési hivatalában tegnap megjelent egy bizottság, amelynek elnöke Karácsonyi János dr. c. püspök, tagjai: Tatár Zoltán és Pally Lajos voltak. Nagy munkával átvizsgálták a könyveket, amint közgyűlés előtt teszik mindig, s mérleget is készítettek. Nehéz dolgukat könnyítette, hogy nagy rendet találtak a hivatalban, könyvekben és számadatokban. Nem is fukarkodtak az elismeréssel, amely Elek Móríc hivatalfőnöknek szakszerű, közvetlen és helyes ügyintézéséért kijár.

* **Áldott eső!** Tegnap éjjel megeregett az eső, az utolsó az aratás előtt. Nem tudni meddig tart, de hasznos, jó és áldott az eső. A tengeri, amelyet a júniusi fagy megviselt, magához fog térni, a bab, borsó újra kikél, a krumpli bőven fog teremni. Ez az eső drága és jó, s ha dörög az ég s villámlik feletted, gondold rá kedves olvasó, hogy a jövőnket éleszti, növeli és táplálja az esőnek minden lehulló cseppje.

* **Uj ügyészégi megbízott.** Az igazságügyminiszter Kretz Viktor élesdi járási tb. főszolgabíró a nagyváradi kir. ügyész-ség kerületébe ideiglenes ügyészégi megbízottul rendelte ki.

* **Uj haditrafikok.** A kir. pénzügyigazgatóság vezetője, Németh István kir. tanácsos tegnap Lindenbaum Ignác nagytőzsdés gondos és önzetlen közreműködése folytán a következő hadiözegek számára adott kizárólagos tőzsdére engedélyt: Grósz Dávidné (Sztaroveszky-utca, Búbla mellett), Kesztenbaum Jakabné (Szacsavay utca), Salamon Miklósné (Aradi-ut), Krupka Jánosné (Szőlő-utca), Nagy Istvánné (Széles utca), Vass Józsefné (Körös-utca), Kasza Lajosné (Nilsztelep.) Kapott ezenkívül trafikjogot egy rokkant katonára: Popa Traján (Kolozsvári utca.) Folyamatban van özegek Glück Vilmosné trafikügye is, aki a Rákóczi uton, a volt Humanic üzletre kér engedélyt. Az özegek férje m. kir. adóhivatali főtiszt volt, a szerb háborút végigküzdötte hősiessé, Sabác előtt vitézségével kitünt s életét áldozta a hazáért. A pénzügyi hatóság egy pénzügyi tisztviselő, hős katonai özegetől semmi betűszagu indokkal nem tagadhat meg egy trafikot.

* **Adomány.** A váradujvárosi róm. kat. fiúiskola I. oszt. tanítónője utján Imets Ilésné 20 K-t adományozott a biharmegyei hadbavonult tanítók alapjának.

* **Rendelet az ócska cipők forgalombahozataláról.** A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy bőr és textilügyi megbízottja felhatalmazhatja a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy az ócska cipők forgalmát a törvényhatóság területére kiterjedő érvénnyel rendeletben szabályozhassa. Aki e rendeletet kijátsza, kihágást követ el.

* **Ki kell függeszteni a kenyér árát.** Tudomásomra jutott, hogy a pékek és kenyér árusítók a kenyér legmagasabb árát feltüntető jegyzéket üzleteikben és árusító helyeiken látható helyen ki nem függesztik, holott erre 4297—1916. M. E. számú rendelet 5. §-a alapján kötelezve vannak. Ismételtén a legnyomatékosabban felhívom az összes pékmestereket és kenyérárusítókat, hogy üzleteikben és árusító helyeiken a kenyér legmagasabb árát feltüntető jegyzéket látható helyen függesztsék ki. Intézkedésem betartását a legszigorúbban ellenőriztetni fogom. — Aki a rendelkezésnek eleget nem tesz az 4297—1916. M. E. számú rendelet 15. §-a alapján 3 hónapig terjedhető elzárásra és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. Lukács Ödön, polgármester helyettes.

* **Elárverezik a gazdátlan csikót.** — Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú r. b. bíróság közhírré teszi, hogy a f. évi május hó 25-én a fugyivásárhelyi uton bitangaságban talált vaseres kanca csikó — miután a mai napig igazolt tulajdonosa nem jelentkezett — folyó évi június 15-én d. e. 11 órakor a rendőrség udvarán nyilvános árverésen el fog adatni. Nagyvárad, 1918 június 12. Czeglédy s. k. rb. bíró.

* **A Püspök-fürdői kurszalón** fényes termeiben, dacára annak, hogy még egészen az idény kezdetén vagyunk, máris élénk élet uralkodik. Komzsik Alajos, a fürdő agilis bérője nagy áldozatokkal, körültekintéssel és figyelemmel igyekszik a fürdő közönségét minden tekintetben teljesen kielégíteni. — A Püspök-fürdőbe gyógyulás céljából többek között már megérkeztek: dr. Fülöp Ödön ügyvéd, Debrecen. Körössy Anna magánzó, Békéscsaba. Özv. Rigó Ferencné földbirtokos, Nagyvárad. Pojlik József földbirtokos, Zilah. Kirchmayer Gyula és neje gyáros, Dombrád. Henger Viktor és neje, földbirtokos, Margitta. Hirsch József földbirtokos, Mezőtur. Kaufmann Nándor nagykereskedő, Budapest. Özv. Fejér Györgyné magánzó, Nagyvárad. Dr. Zigre Aurél ügyvéd, Nagyvárad. Ányos Géza mérnök, Budapest. Mészáros Sándor és neje főpincér, Abádszalók. — Péterfy István földbirtokos, Szatmár. Keresztely Lajos kereskedelmi akadémiai tanár, Kolozsvar. Dr. Lukács Adolf és neje, egyetemi tanár, Kolozsvar. Szentkirályi Károly és neje, kuriai bíró, Kolozsvár. Zabulik László és neje, várm. főügyész, Kolozsvár. Kolozsvári Sándorné magánzó, Nagyvárad. Cz. Malinovszky Gyuláné ezredes neje és leánya, Nagyvárad.

* **Talált ezüst óra.** A Szent-László-téren hétfőn egy ezüst órát találtak láncsal. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

* **Asta Nielsen az Apollóban.** A legnagyobb filmművésznő Asta Nielsen mostanában egyáltalán nem vállalt szerepet és világraszóló sikerei után egy kis dűn faluban fejedelmi kastélyban az élet zugó lármájától és a mi számára az életnél is több: a szinpadtól is visszavonulva két éve pihent. A Nordisk Film Comp mely először nyújtott alkalmat a művésznőnek tehetségének érvényesítésére, megnyerte Asta Nielsent egy számára írt nagyszerű szerep eljátszására. Az észak leánya című rendkívül szellemes finom vigjátékban van a tüneményes talentum színésznőnek újabb alkalmat, hogy csodálatos művészi képességeivel meghódítsa a közönséget, mely az ő utólríhetlen alakításait nem tudja elfelejteni. Az Apolló színház ma mutatja be a pompás négy felvonásos vigjátékot, mely méltó arra a nagy érdeklődésre ami az újdonság iránt már is nyilvánul.

* **Pemete- és hársfamézscukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Arany kereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* **Tanulságos római olajlenyomatok** levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ara 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ór lakással és jó fizetéssel** felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

* **Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.-t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

* **Butorozott szobák** kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

* **A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár r.-t.** ezúton értesíti t. üzletfeleit, hogy a nála jegyzett VII. kib. 6 0/0-os és 5 1/2 0/0-os hadikölcsön kötvények végleges címleteit pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt kiszolgáltatja.

* **A Nagyvárad Hitelbank r.-t.** tisztelettel értesíti t. üzletfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6 százalékos és 5 és fél százalékos kötvényeit a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt kiadja.

* **ELADÓ** Dr. Berkovits Ferenc (Vizvezeték) utca 46. szám alatt egy új emeletes bérház. Az udvarban hatalmas különálló villaépület. Értekezhetni a tulajdonosnál, Kórház-utca 45/a.

* **Nőiszabóság** — Divatterem. Elegáns costümök, estélyi és utcai ruhák, aljak, blouzek legszebb kivitelben méret után készülnek. Átalakítások is elfogadtatnak. Tisztviselő-családoknak kedvezmény. Cziller Imre áruházában.

Legujabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona gyógyszer-tár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* **Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendeményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7-B.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek** ellen biztos az **IPO-krém**. Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért**, mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, városháza mellett.

* **Poloskairtó Noksín** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* **BÁDOGOS és villanyszerelőket** felvesz Pala Antal a Városi-kávéházzal szemben.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtök: Monna Vanna.

Péntek: Monna vanna.

Szombat délután: Boszorkányvár.

Szombat este: A kóristalány.

Vasárnap délután: A kaméliás hölgy.

Vasárnap este: Sárga csikó.

Monna Vanna. Maeterlinek nagyhatású drámájának reprize teljes sikerrel ment tegnap a színházban. A címszerepet Hevessy Mariska játszotta és ez alkalommal is annak a kiváló drámai művésznőnek bizonyult, akinek őt mindig alkalmunk volt megismerni. Tóth Elek és Bihari Ákos a két férfi főszerepben excelláltak. Az előadás általában a drámai együttes dicséretére válik.

A kóristalány legközelebb szombaton este kerül színre.

A sárga csikó. Régi, kedves és közkedvelt népszínművet elevenít fel vasárnap este a színtársulat. A Sárga csikó kerül színre, amelynek pompásnak ígérkező előadásában úgy az énekes, mint a drámai együttes elsőrangú erői vesznek részt.

A **Monna Vanna**, Maeterlinek nagy szabású drámája, amely csütörtökön este oly páratlan sikerrel került felújításra, ma este is betölti a műsort.

A **Szurmaj-est** — mint értesülünk — némi halasztást szenved. A fényes estét, amely e hó 18-ára volt kitűzve, e hó 22-én, szombaton este fog lezajlani a Szigligeti-színházban.

TANÜGY

Beiratások a felső kereskedelmi iskolában. Beiratások a fiú és női felső kereskedelmi iskolában. A fiú és női felső kereskedelmi iskola középső és felső osztályu saját intézetbeli tanulók folyó hó 15-én, d. e. 10-12 ig és d. u. 3-5 ig iratkozhatnak be. A női felső keresk. iskola alsó osztályába folyó hó 16-án délelőtt 9-12 ig csakis jeles rendű tanulók vétetnek fel, amennyiben a létszám be nem telnek, folyó hó 17-én délután 3-5-ig jó rendű tanulók is felvétetnek. — A fiú felső kereskedelmi alsó osztályába folyó hó 19-én délelőtt 9-12 ig a nagyvárad és biharmegyei lakosok gyermekei vétetnek fel, délután 3-5 ig pedig más megyebeliek. Beirattási díj 40 —, tandíj 280 — korona. — Az igazgatóság.

Nyílttér.*

Nyilatkozat.

A „Nagyvárad” és „Tiszántul” mai számában a hadikölcsönrel kapcsolatos biztosításokat kultiváló intézetek nagyvárad képviselei, megilletődésüket fejezik ki a fenti hírlapok folyó hó 12-i számukban a vármegyházán tartott ülés referátuma fölött, mely szerint én, mint hivatalos faktor a biztosító társaságokat olyanoknak neveztem, mint a melyek a helybeli intézeteket becsapták volna.

Határozottan kijelentem, hogy az inkriminált közlemények tévesek, én olyan kifejezést nem használtam a biztosító intézetekkel szemben, aminek ilyen értelmet lehetne tulajdonítani. Mindég s határozott meggyőződésben voltam, hogy a biztosító társaságok a hadikölcsön szerzés terén feltétlenül korrekt és a hazafias cél érdekében — minden magyar érzelmű ember nyugodt hitvallása szerint, — üdvös, eredményes és becsületes munkát végeztek.

Ha, amikor a VIII. hadikölcsön ügyében hatványozott erővel és munkakedvvel kell a szent cél érdekében sikra szállani, szívesen és örömmel jelentem ki, hogy őszintén sajnálom a biztosítóintézetek és közötttem támadt félreértést, ennek megszüntetését azzal a szándékommal bizonyítom legjobban, hogy minden alkalommal, amikor erre mód kínálkozik, a biztosító társaságok képviselőit egyaránt a tölem telhető legnagyobb támogatásban és pártolásban kívánom részesíteni.

Nagyvárad, 1918 június hó 13-án.

Hiemesch Frigyes.

Med. Univ.

Dr. ADONYI JENŐ

fogorvos fogorvosi rendelője

(Zöldfa) Hlatky Endre-utca 2. sz. alatt (Deutsch K. I. ház).

RENDEL: d. e. 9-12-ig.

d. u. 2-6-ig.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Észak leánya.

Dráma 5 felvonásban.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

RIGOLETTO

dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

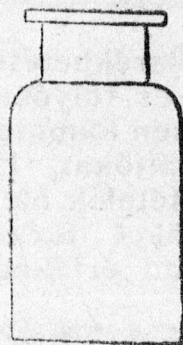
URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Szünet.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ültővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vízeskancsó színes	10—
Kenyértartó színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virág-azék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlabas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávéskészlet színes aranyozással	50—
Feketes készlet színes aranyozással	50—
Ebédő készlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falikutör színes aranyozott kerettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalatban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpcésze	5—
Főzőlabas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Felelős szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. l.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Eleckrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungstam-égők, villanyvasa-
:: lók állandóan raktáron. ::

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítól váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcsonőket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

IZSÁK LIDIA**Elsőrendű
fűzőszalon**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztítóso-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrovidebb
idő alatt elkészítetnek.

**Szent László
Püspök gyógyfürdő**

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes
forrása 42°C Kénes hőforrását már
300 év óta használják bámulatos gyógy-
hatással köszvény, csusz, csontbajok,
női betegségek és hasonló fájdalmas
betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos
park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen
és az összes szobákban. — Nagyszabásu
nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrás-
vizzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.
Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé-
ges jelzálogkölcso-
nőket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
:: litja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.**Új férfiszabó műhely!**Szíves tudomására hozom a tisztelt
uri közönségnek, hogy**URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET
MEGNYITOTTAM.**

Eivállalom új ruhák készítését a
legújabb divat szerint, ugyszintén
ruhák fordítását és vasalását mér-
sékelt áron. Meghívásra házhoz
megyek. Kérem a n. é. közönség
szíves támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:

a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és szárazpincék,
istállók, kocsiszínek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.

beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb
hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

**Téli-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!**

Téli sáisonban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei
a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE**IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.**

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram
és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletet szolgálat.
Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok
nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.